

j led'. k fe"ku v kje nsj knweav k kfr ; qk
egkR o eaeuuuh j kT; i ky egka; dkl aksu

128 ekp 2023½

Tk fgluh!

Jh j led'. k fe"ku v kje nsj knw ea
vk kfr vkt dsbl ^kT; lrjh ; qk l Ees u* ea
ep ij mi flfk fe"ku ds l osjh Lokeh
vl hekekuuh t h] Lokeh vuqekuh t h] , ych l
vdneh el jh ds v kDZQ Jh vuqe ryok
t h] , oami flfk ; qk "kfDR

eqs v R U i t w k gS fd vkt Lokeh j led'. k
i j ega v kS Lokeh fooskuuh th dsR kx] l sk v kS
v /, kRe dsekkZi j py j gh bl i fo= l bfk u eav kus
dk vol j i hr gqk gA

Hjr dsegku i jk k h l a Lokeh j led'. k i j e gla
t h] eka"kk nk v kS Lokeh fooskuuh dh v k/ kfRed
v k k l shHjr vkt HhÅt kzi hr dj j gk gA
nhu&ndq k kadh l sk] ; qk "kfDr dk t kxj. k Hjr
dhvl her "kfDr dkl k gA

vkt ge Hjr ds v l å; egki q'ka l s i hr
v k/ kfRed Kku dscy ^qk v kS u; shHjr* dsekZ
ij pyrsgg fo"ox# Hjr* dsegku i fkij vxzj
gA

Lokeh j led'. k i j ega * vls Lokeh food kuh t h
dhfnO psuk Hjr dh; qk "kDr dks f r dj jgh
gA

Lokeh food kuh Hjr dst kxj . k dsegku uk d Rk
muds egku fopkjkaus Hjr dh vul "kDr dks
folr k j fn; k gA

Lokeh food kuh t h dst l o'kz1863 dsi "Rkr bu
160 o'kz adh fo"ky ; k k eaqj i y , b ky xrk gSd
Hjr dh bl egku fod k ; k k ea Lokeh food kuh
t h gekj sl kRk gh gSlor ark dsl ake I sy sj vkt
dk fod fl r Hjr vls fo"o x# Hjr dh l aYi uk
ea Lokeh food kuh t h dk ekxZ" k mudh psuk
muds fopkjkausk li "k mudh fnOrkj HOrkj i fo=rk
dk Hko Hjr dsgj , d ; qk eavul mt kZdk
I pkj dj j gk gA

Lokeh food kuh t h dsegk zkk o'kz1902 dslkpk ~
dsl okl ksl ky kseah mudh t hol I ve vkt vls
fnO Åt kZ Hjr dh bl i fo= k jrh dks vi uh
j puk Red Åt kZ sxfr"ky cuk j gh gA

vkt dk Hjr , d fod fl r vls | e) Hjr dh j lg
ij vks c <+j gk gA

gt kj kao' kZd sx kS dsl kfk fo"ox# Hjir* dsekkZ
ij , d ck foj l sge m egku y{; dks i hr
dj usd h fn" kk eav kx sc<+j gsgA

fo"o x# Hjir] l e) Hjir] fodfl r Hjir]
v kRefuHjir] Lokku v kS Loky Ech Hjir ds
egku l dYi dks" kkkzghgesi v kZdjukgA

bu y{; kadksi hr djusdsfy, geavi usHjir dks
cnyuk g\$gea, d u; k Hjir cukukgA

; sl dYi ; qkv kad sn<+fo' ok dscy ij ghi v kZgks
l drk gA t Sk fo"ok Lokeh j ke—". k i j egl thus
Lokeh food kulh ij fd; k Fkj mlgav i usv k kkkZ dh
fnO Å t kZdkSTRANSFER fd; k FkjA

v kt dsl e; eahHjir ds; qkv kad ksfood kulh th
dsv k" kZi j py usd hv ko"; drk gA

gj , d ; qkeav xj food kulh dsfopkj kad hv kHjir gks
r ksHjir dksfo"ox# cuusl sd kZughaj kd l drkA
^ qk Hjir* Lokeh food kulh th dsfopkj kad k gh uke
gA

Lokeh t husHjir ds; qkv kseaghvi uk fo' ok j [k]
Lokeh food kulh th usHjir dshfo'; dksl ak usd k
ek; e ; qkv kad ksghekuk FkjA

vk' kR] oska vls foKku dsey t kg I sl elb; I s
Hjr dks, d egku j kV^a cukuk g\$ ckphu vls
vk' kud HjrA

R kx] I skj j kV^a i s egku "kñ gat ksmgk asgeafn; s
gs Hjr dh HOrk dsfy,] fnOrk dsfy,] i fo=rk
dsfy, gea Hjr dks fo"ox# dsin ij vk hu
djuk g\$

t c ge nfu; k dh ut j k al s Hjr dksn\$kr sg\$rk
fo'o Hjr dsfy, , d vkl "kZk dk d hzfc lhqruk
gok g\$

vk' Hjr dk I ka frd vls vkl kRed çHko
nfu; k dsl HfgU kaegku g\$

Lokeh food kua t h usgeavi uh bl h egku I b fr
eafo' ok j [kusdsfy, çfr fd; kg\$

i f peh nfu; k eal b fr Hkk dsçfr bruk Ok d
çs gSfd çR s Ok; ku dsckn I b fr ead Naka
dk i kB djusdk vujsk fd; k t krk g\$ vls t c
mudk i kB fd; k t kjgk g\$ rksi jk J ksk vR a
/ ku vls J) kds kfk l qrk g\$

og 'kkor Hjr dsfy,] vej Hjr dsfy,] m dh
fnO I b fr dsfy,] vkl kRed "kDr dsfy, vls
m vnHq Hkk dsfy, yks kaev uU çs gaft I us

m̄ s̄cl k̄f̄r fd; k̄ ḡ ; gh og H̄ir ḡSft l̄ sn̄f̄; k̄
ckgj l̄ sn̄sk̄ h̄ḡ

gj H̄ir h̄ dksLo; adksi gpkuuk ḡsk̄ t̄ k̄r̄] çç̄] Åt k̄ku] n̄sk̄] v k̄ k̄Red ; qk̄ H̄ir dh" k̄Dr ḡ
v k̄ k̄Red r̄k̄ H̄ir dhdsh̄ " k̄Dr ḡ

m̄ k̄] Qk̄ k̄] LVRV̄i ds {k̄ ea xfr' k̄f̄
l̄ s; Dr ; qk̄ j k̄V̄a dhl̄ sk̄dsfy, dñ ; qk̄ " k̄Dr l̄ s
i v̄k̄l̄ e; dksl̄ efi ŷ djusdsfy, l̄ sk̄eavfx̄ i R̄k̄
i j v̄k̄sc<ñk̄ ḡqk̄ ; qk̄ [k̄ska ea fo'o L̄r̄ i j
dne&dne v̄k̄sc<ñk̄ ḡqk̄ Li k̄V̄ ; qk̄ v̄k̄bñh̄
v̄k̄V̄Oft̄k̄ y bñsy t̄s̄] M̄s̄ V̄Duk̄s̄W̄l̄ k̄bz̄ Li sk̄
es̄kol Zv̄k̄s̄ v̄k̄f̄ud rdudh̄ ds{k̄ eavk̄sc<ñj̄gk̄
fl̄ft̄ Vy ; qk̄ y,ft̄ fl̄VD̄ l̄ sk̄kadsek̄ e l̄ sh̄ir̄
ds; qk̄kadsfy, v̄l̄ h̄fer vol̄ j i H̄r̄ ḡsk̄ḡs̄

v̄kt̄ dk̄ dks̄y l̄ EñW̄ ; qk̄ ,d l̄ gh fn' k̄ ea
çf̄ k̄f̄k̄ ḡk̄d̄j̄ fo'o dh cnyrh̄ rdudh̄ ds l̄ k̄k̄
xfr' k̄y cu j ḡk̄ḡ

ge i j̄k̄ y afd ; qk̄ gj̄ {k̄ eafui qk̄k̄ḡf̄ y dja
dks̄y l̄ h̄k̄, d u; k̄H̄ir cukusdksv̄k̄sv̄k̄

v̄k̄ k̄Red " k̄Dr v̄ft̄ ŷ dj̄ H̄is̄d v̄k̄s̄ l̄ lekt̄ d
ek̄Zi j̄ i xfr̄ dhj̄ lḡ eavk̄sc<ñ

, d egku; q&fuekz k l a Lokeh foos kua t h ds
fopkjkal sgea^ ok vls u; shkr* dk Lolu l kd kj
djuk ga

Tk fgjh!